

21. Yüzyılda Hak ve Özgürlükler ve Anayasa Mahkemesi'nin Rolü

*Farid Jallad**

Bayanlar ve Baylar,

Filistin Yargı Kurumu adına Türk Anayasa Mahkemesi'nin 50. kuruluş yıldönümünü en içten dileklerle kutluyorum. Türk Anayasa Mahkemesi, anayasa yargısı alanında en eski mahkemeler arasındadır. Anayasa Mahkemesi'nin demokrasinin güçlenmesi ve anayasa ve temel hakların korunması alanında oynadığı önemli rolü Filistinli meslektaşlarımla birlikte yerinde izleme şansımız olmuştu. Kıymetli dostum, Sayın Başkan Haşim Kılıç ve Genel Sekreter Yardımcısı Bahadır Kılıç'ın talimatları ile Mahkemenizle aramızda tesis edilmiş bulunan işbirliğinin üst düzeyde olması bizi çok gururlandırıyor.

Bayanlar ve Baylar,

Filistin Yüksek Yargı Konseyi olarak, Türkiye'deki demokratik gelişmeleri yakından izlemektediriz. Özellikle, çok önemli yenilikler getiren 2010 Anayasa değişikliğini ilgiyle takip ettik. Bu reformlar Türk toplumunun demokratikleşmesinde ve temel hakların korunmasında önemli bir ilerleme sağlamıştır. 2010 Anayasa değişikliği ile yargı organlarına yapılan üye atamaları yeniden düzenlenmiş, askeri yargının görev alanı daraltılmış, ombudsmanlık kurumu oluşturulmuş ve Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı tanınmıştır.

Bu gelişmeler yüce Mahkemenizin hem bireysel hak ve özgürlükleri hem de demokratik sistemi koruma kapasitesini daha da güçlendirecektir. Anayasa Mahkemesi'nin kararları bugüne dek Türkiye'deki siyasal hayatı ve

* Filistin Yüksek Mahkeme Başkanı, Filistin Yüksek Yargı Konseyi Başkanı

demokratik eğilimleri çok olumlu yönde etkilemiştir. Bu noktada, Yüksek Mahkeme'nin Kamu Denetçiliği Kurumu Hakkında Kanun'la ilgili olarak verdiği karara dikkatlerinizi çekmek isterim. Bu kanunu Anayasadaki kuvvetler ayrıklığı ilkesine aykırı bulan Anayasa Mahkemesi, "hiçbir kişi ya da kurumun Anayasa'dan kaynaklanmayan bir yetkiyi kullanamayacağını" ifade etmiştir (E.2006/140, K.2008/185; Resmi Gazete'de yayım tarihi: 4 Nisan 2009).

Bayanlar ve Baylar,

Filistin'in 2003 yılında kabul edilen Temel Kanunu ve bu kanunda yapılan değişiklikler, kuvvetler ayrılığı ve meşruiyet ilkelerini güvence altına almaktadır. Temel Kanun'un İkinci Bölümü temel hak ve özgürlüklere ayrılmıştır. 103. madde, Anayasayı koruma görevini Anayasa Mahkemesi'ne vermektedir. Temel Kanun'a göre, Yüksek Anayasa Mahkemesi kuruluncaya kadar, Anayasa Mahkemesi için öngörülen yetkiler Yüksek Mahkeme tarafından kullanılacaktır.

Yüksek Anayasa Mahkemesi'ne ilişkin kanun 2006 yılında kabul edilmiştir. Bu kanun, Yüksek Anayasa Mahkemesi'nin oluşumu, görev ve yetkileri, işleyişi ve kararları vb. konuları düzenlemektedir. Bu kanunun 24. maddesi Yüksek Anayasa Mahkemesi'nin görev ve yetki alanını genişletmektedir. Buna göre;

"Mahkemenin görev ve yetkileri şunlardır:

- 1) Kanunların ve düzenleyici işlemlerin anayasaya uygunluğunu denetlemek,
- 2) Devlet organlarının hakları, yükümlülükleri ve yetkilerine ilişkin olarak ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümlenmesi için Temel Kanun'u ya da kanunları yorumlamak,
- 3) Yargı organları ile yargısal yetkilere sahip idari makamlar arasında yargı yetkisinin kullanımına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkları çözmek,
- 4) Farklı yargı yerleri tarafından verilen kesin hükümler arasında çelişki olması nedeniyle ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkları çözmek,
- 5) 2003 Temel Kanunu'nun 37. maddesinin (1/C) fıkrasına uygun olarak, Ulusal Otorite (Devlet) Başkanı'nun görevini yapamayacak hale

geldiğini tespit etmek. Bu karar, Yasama Konseyi tarafından da üye tamsayısının en az üçte ikisinin oyu ile onaylandığında yürürlüğe girecektir.

Bununla birlikte, Filistin'deki özel koşullar nedeniyle, özellikle de İsrail işgali ve egemenliğin sınırlı biçimde kullanılabilmesi nedeniyle, Yüksek Anayasa Mahkemesi henüz kurulamamıştır. Bağımsız Filistin Devleti kurulduğunda ve ülkesi ve halkı üzerinde tam egemenlik kullanmaya başladığında Yüksek Anayasa Mahkememizi de kuracağız ve bu Mahkemeyi nitelikli yargı ve yönetim kadrosu ile destekleyeceğiz. Bu hedefe ulaşınca kadar, Türk dostlarımızla işbirliği yapmaya, onların kıymetli tecrübelerinden yararlanmaya devam edeceğiz.

Bayanlar ve Baylar,

Filistin'de Anayasa Mahkemesi'nin kurulmasını beklerken bir yandan da istikrarlı bir siyasi rejim bünyesinde faaliyet gösteren Anayasa Mahkemelerini, özellikle de Türk Anayasa Mahkemesi'ni izlemeye devam ediyoruz. Anayasadaki en yüksek yargı kurumu olan Anayasa Mahkemesi elli yıl içinde çok önemli kararlara imza atmıştır. Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Parlamento İçtüzüğü'nün Anayasaya uygunluğunu inceleme yetkisine sahiptir. Ayrıca Cumhurbaşkanını, bakanları ve yüksek mahkemelerin başkan ve üyelerini Yüce Divan sıfatıyla yargılar. Yüksek Mahkeme, en karışık dönemlerde verdiği hassas kararla ülkedeki siyasi ve demokratik dönüşümde çok önemli bir rol oynamıştır. Anayasa Mahkemesi'nin de katkılarıyla ülkede siyasi istikrarın sağlanması ve iktidarın barışçıl yöntemlerle el değiştirmesi, ekonomik büyümeye de olumlu etki yapmıştır. Türkiye'de yaşayan insanlar bu gelişmeden karlı çıkmış, yıllık gelir kısa zaman içinde altı kat artmıştır. Türkiye şu anda büyük ekonomik güçlerle yarışır hale gelmiştir.

Sözlerime son verirken, Türk Anayasa Mahkemesi'ndeki dostlarımıza, Sayın Başkan Haşim Kılıç'a, Mahkeme üyelerine, idari ve teknik personele başarılarının devamını diliyorum. İşbirliği programımız çerçevesinde sergiledikleri çabalardan dolayı hepsine teşekkür ediyorum. Filistin Yüksek Mahkemesi üyeleri ve Türk Anayasa Mahkemesi üyeleri arasında yapılan verimli toplantıların, anayasa yargısını geliştirme konusunda çok yararlı bir mekanizma olduğunu düşünüyorum. Son olarak, Türkiye Cumhuriyeti'ne,

hükümetine ve halkına gösterdikleri mükemmel misafirperverlik için şükranlarımı sunuyorum. Türkiye'nin daha fazla kalkınmasını, gelişmesini ve zenginleşmesini yürekten temenni ediyoruz.

Allah'ın selamı üzerinize olsun.

Rights and Freedoms in the 21st Century and Role of the Constitutional Court

*Farid Jallad**

Ladies and Gentlemen,

On behalf the Judicial Authority in Palestine, it is indeed my sincere pleasure to congratulate you on the 50th anniversary of establishing the Turkish Constitutional Court – one of the oldest courts that exercises constitutional review worldwide. My fellow Palestinian judges and I had the opportunity to view the significant role that this esteemed Court plays in enhancing democracy and safeguarding human rights and constitution. We are so proud of the enhanced level of cooperation between us and your Court with instructions its President my friend Haşim Kılıç and Judge Bahadır Kılınc. We do hope that this cooperation continues in the future.

Ladies and Gentlemen,

We, at the Palestinian High Judicial Council, have being monitoring with high attention democratic developments in Turkey. In particular, we saw the 2010 popular referendum on the Turkish Constitution, which has created important constitutional amendments. These have allowed for further democratisation of the Turkish society and ensured more protection of individuals' fundamental rights. The amendments of your Constitution have regulated judicial appointments, reduced jurisdiction of military courts, established an ombudsman, and enabled citizens to file actions directly to the Constitutional Court.

These constitutional developments will promote the capacity of your honoured court to protect individual's rights and freedoms and protecting

* President of the High Court, Chairman of the High Judicial Courts

your democratic system. Decisions of the Constitutional Court have positively influenced and promoted political life and democratic trends in Turkey. In this context, I would like to highlight what I believe to be significant judgements rendered by the Court, including the Court decision on the a polishing of the 2006 Public Audit Law because it contradicted constitutional principles relating to the separation of powers. The Court ruled that “no person or body may exercise any public powers that are not derived from the constitution.” (Decision No. E.2006/140, K.2008/185 published in the Official Gazette of 4 April 2009).

Ladies and Gentlemen,

The Palestinian Amended Basic Law of 2003 and its amendments safeguard the separation of powers and legitimacy. Title Two under the Law provides for protecting fundamental rights and freedoms. Article 103 assigns the Constitutional Court to protect the Constitution, rights and freedoms. The Law also prescribes that the High Court will temporarily exercise these powers until the High Constitutional Court is established.

In 2006, the Law of the Supreme Constitutional Court, No. (3) Of 2006 issued, which included all matters related to the formation of the court, the judges panels, the mandate, and the procedures and judgments. Article 24 of the mentioned Law expanded the jurisdiction of the Supreme Constitutional Court which stated the following:

“The Court shall exclusively have jurisdiction over the following:

- 1) Oversight over the constitutionality of laws and regulations.
- 2) Interpretation of the provisions of the Basic Law and laws in the event of conflict over the rights, obligations and capacities of the three authorities.
- 3) Adjudication of the conflict of jurisdiction between the judicial authorities and administrative authorities with judicial jurisdiction.
- 4) Adjudication of the conflict which arises in regard of the execution of two contradictory final judgments, one of which is issued by a judicial authority or an authority with a judicial jurisdiction and the other from another authority thereform.
- 5) Adjudication of the challenge regarding the loss of legal capacity by the President of the National Authority in accordance with the

provisions of Clause (1/C) under Article (37) under the Amended Basic Law of 2003 A.D. Its decision shall be deemed to be effective starting from the date of the approval by the Legislative Council thereof by the majority of two thirds of the number of its members.

However, in light of special Palestinian conditions, particularly the continued Israeli occupation and short national control, the High Constitutional Court has not been established yet. Currently, the High Court adjudicates constitutional objections filed to it under such a capacity. When our independent State of Palestine is proclaimed and our sovereignty is established on land and population, we will establish our High Constitutional Court and support it with highly qualified judicial and administrative staff. Until this goal is attained, we will continue to work and consult with our Turkish friends and benefit from their rich experience.

Ladies and Gentlemen,

While we seek to develop constitutional judiciary in Palestine, we have an eye on the performance of constitutional courts in stable, well-established political regimes, especially the Turkish Constitutional Court. As the supreme judicial constitutional body, this esteemed Court has played a notable role over the past fifty years. It has exercised its jurisdictions in verifying the constitutionality of laws and decisions with the force of law as well as parliamentary procedural rules. The Court hears cases brought by the President of the Republic, members of the Council of Ministers, and presiding judges and members of High Courts. Having managed to exercise its jurisdiction in the most complex circumstances, your Court has played key role in political and democratic transformations which the Republic of Turkey have seen. The Court has effectively contributed to stabilising the political system and establishing a peaceful transition of power, positively impacting on national development and achieving a distinctive economic growth. The majority of Turkish citizens have benefited from this development, with their annual income rising about six times over a few years. Now, the Republic of Turkey compares favourably to major economic powers.

In conclusion, I will not miss this opportunity to wish further progress and success to our friends: members and administrative and technical staff of the Turkish Constitutional Court, particularly its President Haşim Kılıç. I

would like to thank them for the great and honest efforts they make in the framework of joint cooperation between us. Addressed best mechanisms to develop constitutional judiciary, fruitful meetings have been organised over the past period between judges of the Palestinian High Court and their counterparts of the Turkish Constitutional Court. I would further like to express my thanks and gratitude to the Republic of Turkey, both government and people, for excellent reception and hospitality. We wish you further prosperity, growth and development.

Peace be upon you and God's mercy and blessings.